

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Микола Шумський

**ТВОРИ
для
ФОРТЕПІАНО**

Концертно-педагогічний репертуар
для студентів вищих навчальних закладів
мистецтв і освіти

Ніжин – 2010

УДК 786.2:378

ББК 85.315.3

Ш 96

Рекомендовано до друку Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Протокол № 7 від 07.04.10 р.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Ростовський О.Я.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської підготовки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Щербініна О.М.

Шумський М.О.

Ш 96 Твори для фортепіано. Концертно-педагогічний репертуар для студентів вищих навчальних закладів мистецтв і освіти. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2010. – 46 с.

ISBN 978-966-7391-85-0

Охороняється законом про авторське право.

Жоден твір даного видання не може бути використаний чи відтворений у будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-7391-85-0

ББК

©Шумський М.О.

© Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2010

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Про автора.....	5
Прелюдія.....	8
Фугета.....	10
Токата в класичному стилі.....	12
Токата-гротеск.....	17
Е.Джон <i>"Sorry" seems to be the hardest word"</i> аранжування М.Шумського.....	25
Екзотичний танок для фортепіано у шість рук.....	30
Короткі коментарі.....	42

Передмова

У системі музично-виконавської підготовки курс "Основний музичний інструмент" – фортепіано – займає одне із ключових місць. У процесі формування музично-виконавської майстерності відбувається поглиблення спеціальних та загальноестетичних знань, набуваються професійні уміння та навички, розвивається специфічне музично-виконавське мислення.

Навчання гри на фортепіано відбувається індивідуально і зорієнтоване на забезпечення студентів системними знаннями та формування комплексу спеціальних умінь, які дають можливість, по-перше, самостійно, продуктивно й творчо опрацьовувати різноманітний за жанрами, стилями та напрямками музичний матеріал, готувати музичні твори до виконання й артистично їх виконувати; по-друге, професійно й аргументовано розкривати й пояснювати художньо-змістовну сутність музичних творів; по-третє, уміти зорієнтувати і виконавське, і вербалізоване тлумачення музичного твору на можливості сприймання аудиторії (враховувати особливості вікової та соціальної категорії, підготовленість, уподобання тощо).

Оволодіння студентами *теоретичними знаннями* здійснюється в процесі індивідуальних занять у роботі із музичними творами. *Практичні уміння* та навички формуються в процесі індивідуальних занять у роботі із художнім та технічним матеріалом.

Включення нових творів до навчально-педагогічного та виконавського репертуару сприяє подальшому зростанню виконавської майстерності студентів-піаністів.

До даної збірки увійшли твори ніжинського композитора, заслуженого артиста України, доцента Шумського Миколи Олександровича: "Прелюдія", "Фугета", "Токата в класичному стилі", "Токата-гротеск", перекладення для фортепіано у чотири руки популярної пісні Е.Джона "Sorry" seems to be the hardest word" та "Екзотичний танок" для фортепіано у шість рук. Окрім нотного тексту, подаються біографічні дані про композитора та короткі коментарі до творів.

Твори, що увійшли до збірки з успіхом можуть використовуватись студентами вищих навчальних закладів мистецтв та освіти у якості педагогічного та концертного репертуару.

ПРО АВТОРА

Шумський Микола Олександрович

добре відомий у фахових музичних колах країни як баяніст-виконавець, диригент оркестру, композитор, педагог. Народився 26 березня 1960 р. в селі Гречана, Старосинявського району, Хмельницької області. У 1985 р. закінчив оркестровий факультет Київської консерваторії та отримав кваліфікацію – викладач, концертний виконавець, диригент оркестру народних інструментів. У 1993 році закінчив асистентуру – стажування при

кафедрі народних інструментів Київської консерваторії по класу сольного виконавства у народного артиста України професора В.В.Бесфамільного та по класу ансамблю у народного артиста України, проф. М.І.Різоля.

З 1985 р. працює у Ніжинській вищій школі викладачем кафедри теорії, історії музики та гри на музичних інструментах, з 1989 р. – ст. викладач, а з 1997 р. – доцент кафедри музичного виховання.

З 2002 року очолює кафедру інструментально-виконавської підготовки факультету культури і мистецтв, є засновником трьох спеціалізацій за напрямком "Педагогічна освіта": "Музика та оркестрова робота", "Музика та режисура музично-виховних заходів", "Музика та естрадно-виконавська діяльність у закладах освіти". М.Шумський – розробник та автор програм навчальних дисциплін: "Інструментознавство", "Аранжування", "Музичні комп'ютерні технології", "Методика застосування комп'ютерно-інформаційних технологій", "Оркестровий клас". З 1985 року очолює оркестр народних інструментів факультету.

М.Шумський є учасником відомого в Україні та за її межами Ніжинського дуету баяністів (створеного спільно з В.Дорохіним у 1986 році), який входить

до когорти провідних інструментальних ансамблів України, має власний унікальний репертуар, самобутній сценічний імідж, усталений авторитет у музичних колах. Дует веде масштабну концертну діяльність, блискуче репрезентує українське музичне мистецтво під час виїздів на гастролі по містах України та за кордоном (Польща, 1998; Австрія, 2000; Німеччина, 1994, 2001; Білорусія, 1989, 1990; Киргистан, 1992, 2002; Башкортостан, 2003; Росія, 2003, 2005. Брав участь у багатьох престижних урядових культурно-мистецьких акціях та Всеукраїнських і Міжнародних музичних фестивалях, конкурсах.

Серед творчих перемог у складі дуету: Перша премія та звання лауреата Міжнародного конкурсу баянних ансамблів (м.Бішкек, 1992), Перша премія та звання лауреата Міжнародного конкурсу дуетів баяністів і акордеоністів (м.Москва, 2005), Друга премія та звання лауреата V Міжнародного конкурсу "Грай, баян" (м.Ржев, 2005), "Гран-Прі" на I Міжнародному конкурсі баяністів та акордеоністів "Акорди Львова" (м.Львів, 2006), звання лауреата Міжнародного фестивалю слов'янської музики (м.Харків, 2006), разом із хором "Світич" став лауреатом Першої премії Міжнародного хорового конкурсу (м.Вернигероде, Німеччина, 2001).

Вперше в Україні дует репрезентував програму духовної музики (хорових концертів українського бароко А.Веделя, Д.Бортнянського, М.Березовського) у власній транскрипції для дуету багатотембрових баянів. Записав ряд творів українських та зарубіжних композиторів у фонд Національної радіокомпанії України, брав участь у відеозапису телепрограм ("Пісні воєнних років", "Твори М.Різоля", "Авторський ювілейний вечір народного артиста України, професора М.Різоля"), Національному телебаченні Киргизстану та концертів у Національному палаці "Україна", Національній опері України. Спільно з В.Дорохіним М.Шумський є засновником Міжнародного баян-фесту "Сіверська весна" та співголовою оргкомітету фестивалю.

Серед вихованців класу М.Шумського: В'ячеслав Маховка – дипломант міжвузівського Всеукраїнського конкурсу (м.Кривий Ріг, 1991 р.), Іван Супрун

– лауреат Міжнародного молодіжного конкурсу "Червона Калина" (м. Уфа, 2006 р.)

М.Шумський є автором навчального посібника "Основи фортепіанної підготовки" з грифом МОН, науково-методичних праць, інструментовок для оркестру народних інструментів (понад 300), аранжувань та обробок для мішаного хору, транскрипцій для дуету баяністів, музики до хореографічних композицій, музичних творів для фортепіано.

Член Національної Всеукраїнської музичної спілки (1993 р.), відмінник освіти України (1995 р.), заслужений артист України (1996 р.).

У 2008 році рішенням Вченої ради Національної музичної академії імені П.І.Чайковського за вагомий внесок у розвиток музичного мистецтва нагороджений почесною відзнакою – "Орден за видатні досягнення у музичному мистецтві".

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської підготовки, декан факультету культури і мистецтв
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*
Л.В.Гусейнова

Прелюдія

Andantino

Pno.

p

mp

p

f

poco piu moso

First system of a piano score. The right hand features a complex melodic line with multiple triplets and slurs. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords and some melodic fragments. The key signature has three flats, and the time signature is 3/4.

Second system of the piano score. It begins with a *rit.* (ritardando) marking and a 3/4 time signature. The right hand has a melodic line with triplets. The left hand has a bass line with chords. A *tempo I* (ritardando) marking is present, followed by a *p* (piano) dynamic marking. The time signature changes to common time (C).

Third system of the piano score. The right hand continues with a melodic line featuring several triplets. The left hand has a bass line with chords. The time signature is common time (C).

Fourth system of the piano score. The right hand has a melodic line with triplets. The left hand has a bass line with chords. The time signature is common time (C).

Fifth system of the piano score. The right hand has a melodic line with triplets and a *rit.* (ritardando) marking. The left hand has a bass line with chords. The time signature is common time (C).

Фугета

Con fuoco

Pno. *f*

The first system of the fugue begins with a treble clef and a forte (*f*) dynamic. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The bass clef contains a whole rest for the first three measures, then enters in the fourth measure with a half note G3.

The second system continues the fugue. The treble clef melody features a half note G4, quarter notes A4, B4, and C5, followed by a half note D5. The bass clef continues with a half note G3, quarter notes A3, B3, and C4, then a half note D4.

The third system continues the fugue. The treble clef melody features a half note G4, quarter notes A4, B4, and C5, followed by a half note D5. The bass clef continues with a half note G3, quarter notes A3, B3, and C4, then a half note D4.

The fourth system continues the fugue. The treble clef melody features a half note G4, quarter notes A4, B4, and C5, followed by a half note D5. The bass clef continues with a half note G3, quarter notes A3, B3, and C4, then a half note D4.

The fifth system continues the fugue. The treble clef melody features a half note G4, quarter notes A4, B4, and C5, followed by a half note D5. The bass clef continues with a half note G3, quarter notes A3, B3, and C4, then a half note D4.

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth notes.

Second system of musical notation, marked with a forte (*ff*) dynamic. The treble staff features a series of chords with slurs, and the bass staff has a simple accompaniment with accents.

Third system of musical notation, showing a continuation of the melodic and harmonic themes from the previous systems.

Fourth system of musical notation, featuring more complex melodic lines in the treble staff and sustained chords in the bass staff.

Fifth system of musical notation, marked with a ritardando (*rit.*) dynamic. The piece concludes with a final chord in the treble staff and a sustained bass note in the bass staff.

Токата

в класичному стилі

Allegro

Pno.

f *mp* *f* *mp*

The musical score is written for piano in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of five systems of two staves each. The first system begins with a piano (*f*) dynamic and includes accents (>) over the first two chords. The second system continues with a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The third system features a piano (*f*) dynamic and includes a fermata over the first two measures. The fourth system returns to a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The fifth system concludes with a mezzo-piano (*mp*) dynamic and includes a fermata over the first two measures. The score is characterized by rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and various chordal textures.

First system of a piano score. The right hand features a melodic line with eighth-note patterns and some chromaticism. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *ff* (fortissimo) is present in the second measure.

Second system of a piano score. The right hand has a more active melodic line with eighth-note runs. The left hand continues with eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *mp* (mezzo-piano) is present in the second measure.

Third system of a piano score. The right hand has a melodic line with eighth-note patterns and some chromaticism. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the second measure.

Fourth system of a piano score. The right hand has a melodic line with eighth-note patterns and some chromaticism. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *mp* (mezzo-piano) is present in the first measure.

Fifth system of a piano score. The right hand has a melodic line with eighth-note patterns and some chromaticism. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the second measure.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) begins with a series of chords, including a triad of G4, B4, and D5, followed by a chord with a sharp sign. The left hand (bass clef) plays a steady eighth-note accompaniment. A crescendo hairpin is visible in the middle of the system.

Second system of a musical score. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand continues with eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *f* (forte) is present. A decrescendo hairpin is visible in the middle of the system.

Third system of a musical score. The right hand has a melodic line with slurs. The left hand continues with eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *mp* (mezzo-piano) is present. A decrescendo hairpin is visible in the middle of the system.

Fourth system of a musical score. The right hand has a melodic line with slurs. The left hand continues with eighth-note accompaniment. A decrescendo hairpin is visible in the middle of the system.

Fifth system of a musical score. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand continues with eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *f* (forte) is present. A decrescendo hairpin is visible in the middle of the system.

First system of a piano score. The right hand features a continuous eighth-note arpeggiated pattern. The left hand plays a similar eighth-note pattern, with some chords and rests. The key signature has one flat (B-flat).

Second system of a piano score. The right hand has a melodic line with some chords. The left hand continues with eighth-note patterns. A dynamic marking of *ff* (fortissimo) is present in the right hand.

Third system of a piano score. The right hand features chords and some melodic fragments. The left hand continues with eighth-note patterns. The key signature has one flat.

Fourth system of a piano score. The right hand has a melodic line with some chords. The left hand continues with eighth-note patterns. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the right hand.

Fifth system of a piano score. The right hand has a melodic line with some chords. The left hand continues with eighth-note patterns. A dynamic marking of *mp* (mezzo-piano) is present in the right hand.

The first system of music consists of two staves. The treble staff begins with a series of eighth-note chords, moving from a D major triad to an E major triad, then to a D major triad with a flat, and finally to a C major triad. The bass staff provides a harmonic accompaniment with quarter notes and rests, including a dynamic marking 'v'.

The second system continues the piece. The treble staff features a melodic line with eighth notes and a fermata over a chord. The bass staff has a steady eighth-note accompaniment. A dynamic marking 'f' is present in the middle of the system.

The third system shows further development of the musical themes. The treble staff has a melodic line with a fermata over a chord. The bass staff continues with its accompaniment. A dynamic marking 'f' is present.

The fourth system features a melodic line in the treble staff with a fermata over a chord. The bass staff continues with its accompaniment. A dynamic marking 'ff' is present.

The fifth system concludes the piece. The treble staff has a melodic line with a fermata over a chord. The bass staff continues with its accompaniment. A dynamic marking 'ff' is present.

Токата-гротеск

Moderato **Allegro molto**

Pno. *ff* *f*

The score is written for piano (Pno.) and is divided into two sections: **Moderato** and **Allegro molto**. The key signature is B-flat major (two flats). The first system is in 4/4 time and marked *ff*. The second system is in 2/4 time and marked *f*. The third system is in 2/4 time. The fourth system is in 2/4 time. The fifth system is in 2/4 time. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

First system of a musical score in 4/4 time, featuring a treble and bass clef. The treble clef part begins with a series of chords and a melodic line, while the bass clef part provides a rhythmic accompaniment. The system concludes with two measures marked with a forte (*sf*) dynamic.

Second system of the musical score, continuing the piece. The treble clef part features a series of chords with accents, and the bass clef part continues with a steady rhythmic pattern. The system ends with a measure marked with a forte (*sf*) dynamic.

Third system of the musical score. The treble clef part shows a sequence of chords with accents, and the bass clef part maintains the rhythmic accompaniment. The system concludes with a measure marked with a forte (*sf*) dynamic.

Fourth system of the musical score, consisting of two staves. The upper staff contains a melodic line with accents, and the lower staff contains a bass line with chords and accents. The system ends with a measure marked with a forte (*sf*) dynamic.

Fifth system of the musical score. The treble clef part features a melodic line with a forte (*f*) dynamic marking and a slur. The bass clef part continues with a rhythmic accompaniment. The system concludes with a measure marked with a forte (*sf*) dynamic.

First system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, including some beamed sixteenth notes. The bass clef staff contains a rhythmic accompaniment of eighth notes, with some beamed eighth notes. The key signature has two flats, and the time signature is 4/4.

Second system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line with some rests and eighth notes. The bass clef staff continues the rhythmic accompaniment with eighth notes.

Third system of musical notation. The treble clef staff features a series of chords, some with eighth notes. The bass clef staff continues the rhythmic accompaniment with eighth notes.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff continues with chords and eighth notes. The bass clef staff continues the rhythmic accompaniment with eighth notes.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff continues with chords and eighth notes. The bass clef staff continues the rhythmic accompaniment with eighth notes. A dynamic marking *f* (forte) is present in the treble staff.

First system of a musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats. The upper staff begins with a dynamic marking of *sf* and contains six measures of chords with accents. The lower staff contains six measures of eighth-note patterns with accents.

Second system of a musical score. The upper staff begins with dynamic markings *p.p.* and *p.p.* and contains six measures of chords with accents. The lower staff contains six measures of chords with accents, including two measures marked *8vb*.

Third system of a musical score. The upper staff begins with the tempo marking *molto rit.* and contains six measures of chords with accents. The lower staff contains six measures of chords with accents, including two measures marked *8vb* and a measure marked *p*. The tempo marking *Moderato* is centered above the system.

Fourth system of a musical score, consisting of two staves in bass clef. The upper staff contains six measures of chords with accents. The lower staff contains six measures of chords with accents.

Fifth system of a musical score. The upper staff begins with dynamic markings *8vb* and *sf*, followed by a measure marked *pp* and contains six measures of chords with accents. The lower staff contains six measures of chords with accents.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) features a complex, rapid melodic line with many accidentals. The left hand (bass clef) plays a steady, rhythmic accompaniment of quarter notes.

Second system of a musical score. The right hand (treble clef) has a melodic line with some slurs. The left hand (bass clef) features a more active accompaniment with eighth notes and slurs. A dynamic marking of *f* is present at the beginning.

Third system of a musical score. The right hand (treble clef) has a melodic line with a *molto rit.* marking. The left hand (bass clef) has a simple accompaniment. A dynamic marking of *ff* is present at the end of the system. A *p.p.* marking is visible in the bass line.

Fourth system of a musical score. The right hand (treble clef) has a melodic line with a *f* dynamic marking. The left hand (bass clef) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. A tempo marking of *Allegro molto* is present at the beginning.

Fifth system of a musical score. The right hand (treble clef) has a melodic line with slurs. The left hand (bass clef) has a rhythmic accompaniment of eighth notes.

First system of a musical score. The treble clef staff contains a continuous eighth-note melody. The bass clef staff features a steady eighth-note accompaniment. The key signature has two flats, and the time signature changes from 2/4 to 4/4.

Second system of the musical score. The treble clef staff shows a more complex melodic line with some grace notes. The bass clef staff continues with the eighth-note accompaniment. The time signature changes to 3/4.

Third system of the musical score. The treble clef staff has a melodic line with some rests. The bass clef staff continues with the eighth-note accompaniment. A dynamic marking of *sf* (sforzando) is present in the treble staff.

Fourth system of the musical score. The treble clef staff features a series of chords with a dynamic marking of *sf*. The bass clef staff continues with the eighth-note accompaniment.

Fifth system of the musical score. The treble clef staff features a series of chords with a dynamic marking of *sf*. The bass clef staff continues with the eighth-note accompaniment.

First system of a musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two flats. The upper staff begins with three measures of chords marked *sf* (sforzando), each with a *v* (accents) above it. The lower staff contains a melodic line with eighth notes and rests, followed by chords with *v* accents.

Second system of a musical score. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The upper staff features a melodic line with a *f* (forte) dynamic marking and a slur. The lower staff consists of a steady accompaniment of chords with *v* accents.

Third system of a musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The upper staff has a melodic line with slurs and *v* accents. The lower staff continues with a chordal accompaniment featuring *v* accents.

Fourth system of a musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The upper staff contains a melodic line with slurs and *v* accents. The lower staff provides a consistent accompaniment of chords with *v* accents.

Fifth system of a musical score. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The upper staff shows a melodic line with slurs and *v* accents. The lower staff features a chordal accompaniment with *v* accents.

First system of a piano score. The right hand features a series of chords with a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The key signature has two flats, and the time signature is 4/4.

Second system of the piano score, continuing the musical material from the first system with similar chordal textures in both hands.

Third system of the piano score. The right hand has a series of chords marked with *sf* (sforzando). The left hand continues with eighth-note accompaniment.

Fourth system of the piano score. The right hand has chords marked with *sf* and *ff* (fortissimo). The left hand continues with eighth-note accompaniment.

Fifth system of the piano score. The right hand has chords marked with *sf* and *pp* (pianissimo). The left hand has chords marked with *sf* and *pp*. The system concludes with a double bar line.

"Sorry" seems to be the hardest word

E. John

Slow Ballad

аранжування М.Шумського

Part 1

Part 2

pp

pp

1

2

3

3

1

2

3

3

1

2

1

8va-----

2

1

2

1

2

This system contains the first two systems of music. System 1 consists of two staves (1 and 2) with treble clefs. System 2 consists of two staves (1 and 2) with treble and bass clefs. The music is in a minor key and features complex rhythmic patterns with many sixteenth notes. A dynamic marking of *f* is present in the second measure of system 2.

1

2

This system contains the third and fourth systems of music. System 3 consists of two staves (1 and 2) with treble clefs. System 4 consists of two staves (1 and 2) with treble and bass clefs. The music continues with intricate sixteenth-note passages. A dynamic marking of *f* is present in the first measure of system 3. An octave marking *8va* is indicated above the first staff of system 3.

1

2

This system contains the fifth and sixth systems of music. System 5 consists of two staves (1 and 2) with treble clefs. System 6 consists of two staves (1 and 2) with treble and bass clefs. The music continues with complex rhythmic patterns. An octave marking *(8va)* is indicated above the first staff of system 5.

1 *8va*

2

1 *f*

2 *f*

1 *rit.* 3 *a tempo*

2 *rit.* *a tempo*

1

2

8va

This system contains the first two systems of music. System 1 consists of two staves (1 and 2) with a grand staff. The right hand (1) features a rapid sixteenth-note run in the first measure, followed by a melodic line with slurs. The left hand (2) provides harmonic support with chords and moving lines. A dashed line labeled '8va' indicates an octave transposition for the right hand in the second system.

1

2

8va

This system contains the third and fourth systems of music. System 3 continues the melodic and harmonic development. The right hand (1) has a more complex texture with slurs and ornaments. The left hand (2) continues with chords and moving lines. A dashed line labeled '8va' indicates an octave transposition for the right hand in the fourth system.

1

2

rit.

3

This system contains the fifth and sixth systems of music. System 5 begins with a 'rit.' (ritardando) marking. The right hand (1) features a triplet of sixteenth notes. The left hand (2) also has a 'rit.' marking. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

Екзотичний танок

(для ф-но у шість рук)

Allegro

The musical score is arranged in three systems. The first system, labeled 'Part 1', 'Part 2', and 'Part 3', consists of six staves. The top two staves (Part 1) and the next two staves (Part 2) are currently empty. The bottom two staves (Part 3) contain musical notation in bass clef, 3/4 time, with a key signature of three flats. The notation includes chords and eighth notes, with a dynamic marking of *p* (piano). The second system, labeled '1', consists of four staves. The top two staves (treble clef) contain musical notation with a dynamic marking of *p*. The bottom two staves (treble clef) are currently empty. The third system, labeled '2', consists of four staves. The top two staves (treble clef) contain musical notation with a dynamic marking of *p*. The bottom two staves (bass clef) contain musical notation, including chords and eighth notes, with a dynamic marking of *p*.

1

2

3

1

2

3

mp

mp

mp

mp

1

2

3

1

2

3

This image displays three systems of musical notation for piano accompaniment, likely for a string quartet or similar ensemble. Each system consists of three staves: two treble clefs (labeled 1 and 2) and one bass clef (labeled 3). The music is written in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a common time signature. The first system includes dynamic markings of *mf* and features various musical notations such as slurs, accents, and trills. The second system continues the melodic and harmonic development, with similar dynamic markings and trills. The third system shows further progression, maintaining the *mf* dynamic and incorporating trills in the upper staves. The notation is clear and professional, typical of a published musical score.

1

2

3

1

2

3

8va-

1

2

3

(8va)

1

2

3

(8va)

1

2

3

(8va)

1

2

3

1

2

3

ff

ff

ff

1

2

3

ff

1

2

3

8va-----

1

2

3

p

p

p

(8va)-----

1

2

3

(8va)-----

1

2

3

mp

mp

mp

mp

3

1

2

3

3

3

3

1

2

3

3

3

The image shows a musical score for three systems, each consisting of two staves. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat), and the time signature is 3/4. The first system is marked with a first ending bracket. The second system is marked with a second ending bracket. The third system is marked with a third ending bracket. The tempo marking *poco rit.* is present at the beginning of each system. The dynamic marking *pp* (pianissimo) is used throughout the score.

System 1:
Staff 1: Treble clef, rests in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*
Staff 2: Treble clef, eighth notes in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*

System 2:
Staff 1: Treble clef, rests in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*
Staff 2: Treble clef, eighth notes in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*

System 3:
Staff 1: Bass clef, chords in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*
Staff 2: Bass clef, eighth notes in the first two measures, then a half note G4 with a fermata in the third measure. *pp*

КОРОТКІ КОМЕНТАРІ

ПРЕЛЮДІЯ, прелюд (від лат. *praeludo* – граю заздалегідь, роблю вступ), – вид інструментальної п'єси, частіше всього для одного інструменту, що дозволяє виконувати багатоголосну музику. Перші зразки відносяться до XV ст. Спочатку прелюдія була як невеликий вступ до якої-небудь п'єси, імпровізувалась, іноді створювалась наперед і виконувалась на лютні, клавішному інструменті або органі. Такі прелюдії встановлювали тональність подальшої п'єси, готували її музично (зокрема і за контрастом), а у випадках, коли ця п'єса призначалася для колективу інструменталістів або вокалістів, полегшували вступ інструментів або голосів. Подібного роду п'єси носили й інші назви, наприклад преамбула, інтрада, фантазія, капричіо, токата. В XVII ст. Прелюдіями нерідко називалися також вступи у французькій опері і сюїті, що виконувались ансамблем інструменталістів і навіть цілим оркестром. У XVIII ст. прелюдії стали створюватися і як самостійні п'єси; перш за все в творчості Й.С.Баха, склався стійкий цикл прелюдій та фуг, у якому обидві складові частини взаємно відтіняли одна одну. У XIX–XX ст. виник тип циклу одних лише прелюдій у всіх тональностях (твори Ф.Шопена, А.Скрябіна, К.Дебюсі, С.Рахманінова, Д.Шостаковича, Д.Кабалевського та ін.). Прелюдії створювалися і у вигляді окремих п'єс, головним чином для фортепіано, а також як оркестрових вступів до опер і до окремих їх актів (Р.Вагнер, Дж.Верді, Дж.Пучіні та ін.).

ФУГЕТТА (італ. *fughetta*, буквально – маленька fuga – відносно проста за художньо-образним змістом, композиційними прийомами і фактурою фуґи.

Фуґа (італ. – біґ) – твір поліфонічного імітаційного складу, заснований на багаторазовому проведенні послідовно, за певними правилами, у всіх голосах однієї або кількох тем. Фуґа складається, як правило, з трьох частин: *експозиції*, в якій тема викладається послідовно у всіх голосах, поперемінно в головній і побічній (як правило, домінантній) тональностях; *розробки* (або середньої частини), в якій тема поліфонічно та ладово розвивається; *репризи*, яка встановлює тональну та ладову єдність: тема проводиться один або кілька

разів, найчастіше в головній тональності. Фуга може бути самостійним твором або частиною інструментального циклу (наприклад прелюдії та фуги Й.С.Баха)

Фуги та фугети пишуться для інструменту, який дозволяє виконувати багатоголосну музику, хору та оркестру.

Дана фугета написана одним із видів сучасної композиторської техніки – **додекафонії**.

ДОДЕКАФОНІЯ (від грецької dodeka – дванадцять і soun – звук) – один із видів техніки сучасної атональної музики, яка полягає у використанні дванадцяти співвіднесених між собою тонів. Серед методів додекафонії найбільшого поширення набули методи А.Шенберга та Й.Хауера. Суть метода Шенберга полягає у побудові мелодичних голосів і співзвуч твору з так званої серії – визначеної послідовності всіх 12 звуків хроматичної гами. Порядок звуків у серії є незмінним, жоден звук серії не повторюється. Серія може проводитись горизонтально, утворюючи мелодичні мотиви; вертикально, утворюючи акорди або можуть виступати і як звукоряди, і як акорди. На відміну від серії додекафонію використовували А.Шенберг, Й.Хауер, А.Веберн, частково Б.Барток, Д.Шостакович.

ТОКАТА (італ. toccata, буквально – дотик, удар, від toccare – торкатися, чіпати) – 1) віртуозна музична п'єса, переважно для клавішних інструментів. Виникла в XVI ст. зайнявши важливе місце в історичному процесі відособлення органних і клавірів жанрів музики. Ранні токати, що були імпровізаційними прелюдіями, застосовувалися в богослужінні, подібно до *інтонацій* та *преамбул*, для встановлення тональності наступних за ними співів (А. і Дж.Габрієлі), а також як вступ і супровід до органних *мес* або їх окремих частин (токати Фрескобальді). У творчості німецьких композиторів склалася токата – *хоральна* обробка (С.Шейдт, Ф.К.Муршхаузер, Готліб Муффат). В II пол. XVII ст. токата перетворилася на самостійний концертний жанр; її стали включати в світські циклічні твори, зокрема старовинні сюїти. Для токати цього часу (І.Я.Фро-бергер, Георг Муффат, Б.Паскуїні, І.К.Керль, Д.Буксте-

худе) характерні: багатократне зіставлення прелюдійних і фугованих розділів, що завершується великою фугою; іноді – репрізні обрамлення; деякі риси інструментальної канцони (при інтонаційній схожості різні по метру теми фугованих розділів). Художніх вершин у жанрі токато досяг І.С.Бах. Його 8 клавірів і 5 органних токато відрізняються різноманіттям жанрових витоків тематизму, масштабністю форми, складною мануальною та педальною технікою, композиційною різноманітністю. З XIX ст. токато розвивається як віртуозний жанр етюдного плану (К.Черні, Р.Шуман). В XX ст. разом із токатою для фортепіано (К.Дебюсси, М.Равель, Ф.Бузоні, Е.Кшенек, С.Пркофьев, А.Хачатурян) і для органу (М. Рeger, М. Дюпре) з'являються токати для оркестру (А.Малявський), для скрипки з оркестром (1-а частина скрипкового концерту І.Стравинського).

Е.Джон "*Sorry*" seems to be the hardest word"

Даний твір є інструментальною версією популярної пісні Е.Джона.

Сер Елтон Херкелес Джон ([англ.](#) *Sir Elton Hercules John*, вроджений **Ремджінальд Кемннет Дуайт** (*Reginald Kenneth Dwight*); народився [25 березня 1947](#)) – англійський [рок-співак](#), [композитор](#), [піаніст](#), [лицар-бакалавр](#) (1995) і кавалер [ордена Британської імперії](#) (СВЕ, командор, 1997).

Впродовж своєї майже 40-річної кар'єри Елтон Джон продав більше 450 мільйонів платівок. 54 його сингли входили в британський Топ-40. Він займає 49-те місце у [списку найвидатніших виконавців](#) за версією журналу [Rolling Stone](#). Елтон Джон – один із найбільш комерційно успішних [поп-виконавців 1970-х](#) років: 7 його альбомів займали перші місця в [Billboard 200](#), 23 композиції входили в американський Топ-40, 16 підіймалися в першу десятку і 6 – на перше місце. Один із них "[Candle in the Wind](#)" (версія, присвячена [Принцесі Діані](#)) розійшовся 37-мільйонним тиражем.

Елтон Джон зробив помітний вплив на розвиток [популярної музики](#) і вніс великий внесок у розповсюдження [фортепіано](#) у [рок-н-роллі](#). Основні риси творчості Елтона Джона – мелодійний талант, багатий [тенор](#), фортепіано, що

звучить у стилі [госпел](#), енергійні оркестрові аранжування, яскравий сценічний імідж і театральна майстерність.

Пісня "Sorry Seems to Be Hardest Word" вийшла в світ у 1976 році та залишається популярною і в наші дні.

Екзотичний танок

П'єса написана для незвичного складу виконавців (фортепіано у шість рук).

Екзотичність твору полягає у характерній для азійських народів інтонаційній основі мелодичних ліній. В основу композиції покладено дві основні теми. Форму п'єси можна визначити як: $A - AI - B - BI - AII - A - AI$. Основна тональність до мінор, у якій проводиться спокійна, лірична тема на фоні синкопованого акомпанементу *secco*. Друга більш рухлива, схвильована спочатку проводиться у тональності фа мінор, а потім у сі бемоль мінорі. Реприза проводиться у основній тональності та у початковому характері.

П'єса побудована за принципом поступового наростання сили звучності. Кульмінація припадає на AII , де перша мелодія звучить у акордовому викладі в тональності до мажор.

Ш У М С Ь К И Й Микола Олександрович

ТВОРИ ДЛЯ ФОРТЕПІАНО

Концертно-педагогічний репертуар
для студентів вищих навчальних закладів
мистецтв і освіти

Технічний редактор – Сливко В.П.
Верстка, макетування – Новгородська А.В.
Літературне редагування – Конівненко А.М.

Підписано до друку 15.04.10 р.
Гарнітура Computer Modern.
Замовлення №

Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 2,6

Папір офсетний.
Тираж 110 прим.

Видавництво
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3/4

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК №2137 від 29.03.05 р.

8(04631) 7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@mail.ru